

DÜNYA İMTİHAN DÜNYASI*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh, alâ külli hâlin ve fî külli hîn... Hamden kemâ yenbağî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultânih... Ve's-salâtü ve'sselâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve alâ âlihi ve sahibihî ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîne't-tayyibîne't-tâhirîn...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu teâlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sahibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'nnebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِنَّ أَلْفَاةَ لَأَصْحَابِي سَعَادَةٌ، وَإِنَّ أَلْغِنَى لِّلْمُؤْمِنِينَ فِي آخِرِ الزَّمَانِ سَعَادَةٌ

(الرافعى عن أنس عن ابن مسعود)

RE. 105/6 (*Inne'l-fâkate li-ashâbî saâdetün, ve inne'l-ginâ li'lmü'mini fî âhiri'z-zamani saâdetün.*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlelerinden razı olsun... Dünya ve ahiretin hayırlarına, saadetine cümlemizi nâil eylesin... Cennetiyle ve cemaliyle müşerref eylesin... Rıdvân-ı ekberine vâsıl eylesin...

Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafa SAS Hazretleri'nin mübârek hadîs-i şerîflerinden bir demet okuyup, dinleyip; tefeyyüz etmek, dinimizi iyi öğrenmek, inceliklerine âşina olmak, Peygamber Efendimiz'in âdâbı ile edeplenmek niyeti ile hadîs-i şerîfleri okuyoruz.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izah edilmesine

başlamazdan önce, Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafâ Hazretleri'ne bağlılığımızın, sevgimizin, saygımızın, bir nişanesi olmak ve rûh-ı pâkine takdim kılınmak üzere; ve onun cümle âlinin, ashabının, etbainin, ahbabının ruhlarına hediye olmak üzere; sâir enbiyâ ve mürselîn ve cümle evliyâullah ve mukarrabînin ruhlarına ve hâsseten Ümmet-i Muhammed'in müşidleri olan ulemâ-i muhakkikîn verese-i nebî sâdât ve meşâyih-i turuk-ı âliyyemizin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu hadîs-i şerifleri bize kadar nakil ve rivayet eylemiş bulunan bütün hadis alimlerinin ve râvilerin ruhlarına; ve eseri te'lif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hocamız'ın ve kendisinden feyiz aldığımız Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'nin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu beldeleri fetheden fatihlerin, Fâtih

Sultan Mehmed Hanın, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye; bu beldeyi düşmanlardan korumuş ve temizlemiş olan mübareklerin ruhlarına hediye olsun diye;

Cümle hayır ve hasenât sahiplerinin ve bilhassa içinde toplanıp, ibadet edip hadis-i şerifleri okuduğumuz şu caminin bânîsi İskender Paşa Hazretleri'nin ve tekrar tekrar tamir ve tevsi eyleyenlerin kendilerinin ve geçmişlerinin ruhları için;

Uzaktan ve yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere gelmiş olan siz mübarek kardeşlerimizin ahirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhları için;

Biz yaşayan müslümanların da Rabbimizin rızasına uygun ömür sürüp, sünnet-i seniyye-yi Nebvî'ye temessük eyleyip, Kur'ân-ı Kerîm'in yolunda yürüyüp, Rabbimizin rızasına vâsıl olup, cennetiyle ve cemâliyle müşerref olmamız için bir *Fâtiha*, üç *İhlâs- ı Şerîf* okuyalım, öyle başlayalım, buyurun!

a. Fakirlik ve Zenginlik

Mukaddimedede Arapça metnini okuduğum hadis-i şerif, *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis kitabının 105. sayfasındaki 6. hadisi şeriftir.

Abdullah ibn-i Mes'ûd RA rivayet eylemiş. Abdullah ibn-i Mes'ûd, ashabın ismi çok duyulan mübareklerinden birisidir. Hanefî alimleri Hanefî mezhebinin hükümlerini ondan istifade ederek çıkarmışlardır.

Peygamber Efendimiz, ilginizi çekeceğini

tahmin ettiğim bir bilgi veriyor:¹

إِنَّ أَلْفَاقَةَ لِأَصْحَابِي سَعَادَةٌ، وَإِنَّ أَلْغِنَى لِمُؤْمِنٍ فِي آخِرِ الزَّمَانِ سَعَادَةٌ

(الرافعي عن أنس عن ابن مسعود)

RE. 105/6 (*Inne'l-fâkate li-ashâbî saâdetün, ve inne'l-gınâ li'lmü'mini fî âhiri'z-zamani saâdetün.*)

(*Inne'l-fâkate li-ashâbî saâdetün*) “Benim ashabım için ihtiyaç hali, fakirlik hali, yoksulluk hali saadettir.” Kendi zamanında etrafındaki insanlar için böyle söylüyor. Bu fakirlik onlar için saadettir ama, (*ve inne'l-gınâ li'l-mü'mini*) “Bir mü'minin zengin olması, (*fî âhiri'z-zamâni seâdetün*) âhir zamanda saadettir.” Zenginlik saadettir. Halbuki benim ashabım için bu devirde fakirlik saadettir.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

(*Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh*) “Bütün gücün, kuvvetin sahibi Allah-u Teâlâ Hazretleri'dir.”

Güç kuvvet Allah'ındır. Her şeyi alnımıza yazan, başımıza getiren, bizi yaratan, yaşatan, odur. Rızkımızı veren odur. Hayatımız, sağlığımız, bütün nimetler ve istifade ettiğimiz şeyler ondandır; istifa ettiğimiz her şey ondan

¹ *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.239, no:6338; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VII, s.406, no:6572.

yaratmıştır. O istifade ettirmektedir. Ama hayatımızda bazı olaylar hoşumuza gider seviniriz, bazı olaylar hoşumuza gitmez.

Hoşa gidecek olaylarla karşılaşınca iyi güzel de kötü olaylarla karşılaşıldığı zaman ne olacak?

İnsanlar iki şey yaparlar: Kötü bir olayla karşılaştığı zaman kimisi değişir; çevresi, kalbi, bakışı değişir, burnundan solumaya başlar.

“—Niye kızılıyorsun? Hayrola ne oldu?”

“—Şöyle oldu, böyle oldu.”

Mukadderat... Yani Allah'ın “Ölsün!” dediği bir insanı yaşatamazsın; “Yaşasın!” dediğini de öldüremezsın.

Nemrut zamanının hükümdarıydı, İbrahim AS'ı öldüremedi. Öldürmek istedi ama öldüremedi. Firavun da zamanının hükümdarıydı, öldürmek istedi öldüremedi.

Cümle cihan halkı bütün hileleri, aletleri ve edevâtıyla bir araya gelse, Allah korudu mu korur. Ama Allah bir insanın ölmesini murad ettiği zaman cihanın, bütün insanların tabipleri, hastaneleri, zenginleri, bilginleri bir araya gelse onu yaşatamaz.

Kader... Allah-u Teâlâ Hazretleri ne dilerse onu yapar, ne isterse ona hükmeder. Kâdir-i mutlak; her şeye mutlak kâdir, kayıtsız şartsız her şeye kadir

Allah-u Teâlâ Hazretleri dilediğini yapar. Bazı insanlar da bunları imanıyla, dinî bilgisiyle, irfanıyla bilir. “Bu Rabbimden geldi.” der. Sabreder, kadere razı olur. Başına gelen,

kendisinin hoşuna gitmeyen tatsız işe sabreder. Çok büyük mükâfatı vardır. Bu büyük bir imtihandır, bunu kazanan çok büyük bir imtihan kazanmış olur. Yüksek insanlar bunu anlar. Kafası dar, bilgisi az insanlar bunu anlayamaz.

Peygamber SAS Efendimiz'in ashabının her biri yıldızlar gibidir. Her biri yıldız gibidir. Hangisine baksan doğru yolu bulursun.

Ashab hakkında buyrulmuş ki:²

أَصْحَابِي كَالنُّجُومِ، بِأَيِّهِمْ إِقْتَدَى تُم، إِه تَدَى تُم

(ق. والديلمي عن ابن عباس؛ عبد بن حميد عن ابن عمر)

(*Ashâbî ke'n-nücûmi*) “Benim ashabım yıldızlar gibidir. (*Biyyihim iktedeytüm, ihdeteytüm*) Onlardan hangisine iktidâ ederseniz, uyarsanız, hangisine sarılısanız, hangisinin peşinden gitseniz hidayet bulursunuz.” Tabii Allah insanların mübarekliği nisbetinde imtihan, meşakkat, sıkıntı, sabır vesilesi olacak olayları başına getirir.

Buyrulmuş ki:³

² İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.II, s.137, no:594; Câbir RA'dan. *Keşfü'l-Hafâ*, c.1, s.147, no:381; *Hulâsatü'l-Bedri'l-Münîr*, c.2, s.431, no: 2868.

³ Muhtelif lafızlarla:

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.30, no:4013; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.179, no:510; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.99, no:119; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.312, no:1045; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.V, s.460, no:2476; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.142, no:9774; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.372, no:6325; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.417, no:2322; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.172, no:1481; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VII, s.160,

أَشَدُّ الِ بَلِيًّا عَلَى الْأَنْبِيَاءِ

(Eşeddü'l-belâyâ ale'l-enbiyâ') “En şiddetli belâlar, imtihanların en şiddetlileri peygamberlere gelir.” Sonra evliyâullahı, sonra salihlere, sonra mü'minlere gelir. Buna karşılık da kâfirler çok rahat yaşarlar. Görüyorsunuz öyle de oluyor. Bunlar Allah'ın bir hikmeti, bir imtihanıdır. İmtihan sorularını biz tesbit edemiyoruz, Allah-u Teâlâ'nın işidir. Ama insanlar her şeyin Allah'tan olduğunu bilip, bunlara imanla boyun eğerek Allah'a saygısı, kulluğu değişmeden davranırsa çok büyük derece alır. Sahabe-i kirâm öyle yapmışlardır. O mübarekler sabrettiler, çok yüksek dereceler kazandılar. Ondan sonra gelen insanlardan evliyâlullahın en yükseği bile sahabenin derecesine erişemez. Allah onları öyle imtihan etmiş. Fakr u zaruret ve yoksulluk çektiler; bir hurma bile yiyecek imkânları olmadığı zamanlar oldu, bir hurmayı

no:2900; Hâkim, *Müstedrek*, c.III, s.386, no:5463; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.412, no:2783; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.143, no:830; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.352, no:7481; Begavî, *Şerhü's-Sünen*, c.III, s.26; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.205, no:1159; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.29, no:215; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.78, no:146; Tahavî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.V, s.189, no:1832; Sa'd ibn-i Ebî Vakkas RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.369, no:27124; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.448, no:8231; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXIV, s.244, no:626; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.142, no:9776; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.352, no:7482; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.V, s.259, no:2413; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdavs*, c.I, s.212, no:808; Ebû Ubeyde ibn-i Huzeyfe, halası Fatıma bint-i Yemân RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.III, s.12, no:3740; *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.326, no:6778- 6784; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.130, no:371; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.IV, s.420, no:3468-3473.

bile bölüştüler. Peygamber Efendimiz:⁴

اتَّقُوا النَّارَ وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ

(بخ. م. حم. عن عدی بن حاتم)

(*Itteku'n-nâre velev bi-şikkı temretin*) “Yarım hurmayla bile olsa, cehennem ateşinden kendinizi koruyun!” buyurdu. “Yarım hurma bile olsa verin de sadaka olsun, sevap kazanın, korunun!” dedi.

Peygamber Efendimiz de çok sıkıntı çekti; aç kaldı, karnına taş bağladı, aylarca evinde yemek

⁴ Buhârî, *Sahîh*, c.V, s.230, no:1328; Müslim, *Sahîh*, c.V, s.196, no:1689; Neseî, Sünen, c.VIII, s.326, no:2505; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.256, no:18279; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VII, s.43, no:2804; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.176, no:7532; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.39, no:2333; Dârimî, Sünen, c.I, s.478, no:1657; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.III, s.110, no:9900;

Adiy ibn-i Hâtim RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.137, no:25101; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.395, no:678; Hz. Aişe RA'dan.

Dâra Kutnî, Sünen, c.II, s.125, no:10; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.V, s.97, no:85; Câbir RA'dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.26, no:82; Câbir RA'dan, o da Hz. Ebû Bekir RA'dan.

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.I, s.86, no:2707; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.163, no:12771; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.299, no:6619; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.73, no:3644; Enes RA'dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.483, no:3226; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.398, no:683; Nu'man ibn-i Beşir RA'dan.

Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.396, no:679; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVIII, s.161, no:354; Umran ibn-i Husayn RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.339, no:15938; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.I, s.325, no:515.

pişmedi; idare ettiler. O fakirlik, yoksulluk, mahrumiyet onlar için büyük sevap kazanma vesilesi oldu, onların imtihanları öyle oldu.

Şimdi âhir zamanda bizim imtihanımız imanda ve itikadda. En büyük imtihan burada... Bizim imanımıza, Kur'ân-ı Kerîm'imize, Müslümanlığımıza saldırıyorlar. Bizi Müslümanlıktan çevirmeye, İslâm'dan uzaklaştırmaya çalışıyorlar. Müslümanca yaşadığımız zaman, cümle cihan halkı bize düşman oluyor.

Onlara uyduğun zaman iyi; onlar gibi giyinirsen, onlar gibi günah işlersen, onlar gibi yaşarsan, onların günahlarına ses çıkarmazsan iyi. Ama müslümanca yaşamak istedin mi; sarığına, sakalına, tesbihine, zikrine, hanımının başörtüsüne mantosuna karışırlar. Hanımlar beyler evde haremlik selamlık oturuyor; ona karışırlar, saldırırlar. İnat ederler:

“—Başörtüsüz resim getireceksin, başörtülü resmi kabul etmiyorum.” derler.

“—Niye kabul etmiyorsun; mendebur, alçak, hain, zalim! İşte resim!”

“—Yok başörtüsüz olacak.”

Yani kız ille başını açacak. Günahı işleyecek, o da kıs kıs gülecek. Şimdi bizim Müslümanlığı yaşamamız daha da zorlaşacakmış. Müslümanca yaşamak eline ocaktan ateş almak kadar, ateşi elinde tutmak kadar o devirde zor olacak, zor oluyor.

Bu devirde Bosna-Hersek de Müslümanlığından dolayı çekmedi mi? O zulümler, o katliamlar,

o işkenceler neden oldu? Hıristiyan olsaydı, bir şey olmayacaktı. Çeçenistan'da, Bulgaristan'da, Romanya'da, Çin'de müslümanlar Müslümanlığından dolayı sıkıntı çekmiyor mu? Ceza-yir'de Tunus'ta, Mısır'da polisler, sokak sokak, ellerinde tüfeklerle müslüman avlamıyorlar mı?

Neden? Müslüman olmayacaksın, onların istediği gibi olacaksın. Hıristiyanlar, dinsizler rahat; müslümanlar sıkıntıda. Şimdi bizim büyük imtihanımız imanımızda. İman gidecek. Kâfir, imanın senden gitsin istiyor. İnsan aç kalır, açık kalır, sabreder ama imanı gitti mi ahireti elden gider.

Allah'ın emirlerine sadık kalmak bu devirde çok daha zor. Ne kadar sıkıntı çekerse çeksin, "Rabbim Allah, *Lâ ilâhe illa'llah Muhammedün rasûlü'llah.*" diyecek. İslâm'dan, Allah'ın ahkâmından ayrılmayacak. Hanımı, kayınpederi, kayınvalidesi zorlar, damadı müslüman diye sevmezler, "Bizim kızımızı kapattı." derler. Kızına, "Açıl biraz, başkası da açıyor." derler. Başörtülü olan orduevine giremez... Bir sürü sıkıntı var.

Bu devirde, âhir zamanda zenginlik müslüman için saadet olacak. Zengin arabasını dağdan aşırır, fakir düz yolda yolu şaşırır. Neden? Zengin olduğu zaman istediği işi yapar. Fukaracık, hem müslüman olursa, hem fakir olursa binerler mi dalına? Bindikçe binerler; fabrikaya almazlar, işten çıkartırlar, "Ne yiyecek, ne içecek?" diye düşünmezler, merhamet etmezler.

Müslümanın âhir zamanda helâlinden para pul

sahibi olması dik durmasına, kendini, çocuğunu, ailesini korumasına sebep oluyor. Aksi takdirde imanını bile koruması zorlaşıyor, çok büyük sıkıntıların altına giriyor. İşte o devirde fakirlik sevap kazandırıyordu, bu devirde de zenginlik saadet oluyor. O devirde fakirlik saadet vesilesi, bu devirde zenginlik saadet vesilesi.

Ama yanlış anlaşılmasın, Peygamber Efendimiz zenginliğe müsaade verdi, tamam, bu hadîs-i şerîfi okuduk çok sevindik. İyi ama zenginliğin vazifeleri, zenginin sorumlulukları var. Asgari vazifesi fakirlerin hakkı olan zekâtı vermek.

‘—’Zekâtı veriyoruz hocam.’

Tarımda öşür var; ziraatta onda biri, çok kimse vermiyor. Köylülere sorun; “Öşrünüzü veriyor musunuz?” dudak büker “O ne demek, o da nasıl bir şey; elli, ayaklı, kollu, kulaklı mı?”

Öşür var, fakirlere sadaka vermek var, harp olan yerlerde mücahidlere destek olmak var. Türkiye’de, bütün İslâm ülkelerinde harp var; iman ile küfür harp ediyor. Gazetelerde, mecmualarda okullarda, kolejlerde, üniversitelerde, radyolarda, televizyonlarda, kimisi açık açık kâfirliğini savunmuyor mu? Savaş var. Bu savaşta da müslümanın desteklemesi gereken yeri desteklemesi lazım. Paraya ihtiyacı var.

Ben bir dinî grubun, Hocamız tarafından hizmetli olarak görevlendirdiği görevlisi olarak paraya çok ihtiyaç duyuyorum. Paraya çok ihtiyaç duyduğumuz için;

“—Arkadaşlar şu işi yapın, şu iş önemli, sevaptır.” diyorum, kimse yapmıyor.

‘—’Şu yandaki evleri alın, camiye katalım, çok önemli...” diye evvelki senelerden beri söylüyorum, onları alıncaya kadar neler çektik.

Dışarıda sergi açılıyor, azıcık azıcık geliyor. Talebeler var okuyacaklar, para lazım, yoksul adam geliyor; Türkiye’nin dışından, Kuzey Irak’tan, Çeçenistan’dan, Arnavutluk’tan, Kosova’dan geliyor. Bizim cemaatimizin muhabbetli, kuvvetli bir cemaat olduğunu duymuşlar;

“—Hocam, Allah rızası için sizden yardım istiyoruz.” diyorlar.

İyi güzel ama benim elimde bir sürü bakmam gereken insan var. Bizim memlekette de aç var, açık var, yoksul var, muhtaç var. Sen köylere git de gör bakalım, biraz Anadolu’yu gez bakalım. Şair demiş ki:

Sen ne güzel bulursun

*Gezsen Anadolu’yu Dertlerden kurtulursun
Gezsen Anadolu’yu.*

Anadolu’yu gezsen dertlerden mi kurtulursun, dertlere mi düşersin? Gez bakalım, gör bakalım köylerin halini; o köylülerin çektikleri sıkıntıları gör. Köylülerin içinde bir dolaş, ne kadar para kazanıyorlar, ne kadar harcıyorlar, sofralarına bir otur bakalım, ne yiyorlar, tanı bakalım. Anadolu’ya gidemezsen, gecekondularına, İstanbul’un düzensiz sokaklarına, gecekondularına git bakalım. Neler oluyor? Onun için bu devirde para çok önemlidir. Parayla İslâm’ın savunması, korunması, kurtarılması, çok önemli.

Eskiden de öyle olmuş. Müslümanlar su sıkıntısı çekiyorlarmış, yahudi, kuyusundaki suyu parayla satıyormuş. Hz. Osman, “Bana kuyunu sat, çok para vereceğim.” demiş. “Olmaz.” demiş. Müslümanı sömürüyor.

“—Kuyunun yarısını sat, çok para vereceğim.” demiş.

Adam düşünmüş, paraya bakmış, kuyunun yarısı, yüzde elli ortak;

“—Suyu satarız; yarısı onun olur, yarısı benim olur, çok da para veriyor.” diye düşünmüş.

Hz. Osman ile anlaşma yapmışlar, yarısını satın almış. Bakalım ne olacak, ortaklara ne kadar düşecek? Hz. Osman, demiş ki:

“—Bir gün sen kullan, bir gün ben kullanayım!” demiş. Hz. Osman kendi gününde:

“—Buyurun, suyunuzu alın, herhangi bir ücret yok!” diyerek müslümanlara kuyuyu açıyormuş.

Ertesi gün yahudinin günü. Kuyunun başına geliyor, müşteri yok. Dünden suyu aldılar, suyu biten de ertesi gün Hz. Osman’ın gününde gelecek. Böylece yahudinin bütün mal varlığı kesilmiş. Sonunda Hz. Osman kuyunun diğer yarısını da satın alarak tamamını müslümanların hizmetine sunmuş.

Ebû Bekir es-Sıddîk RA, Bilal-i Habeşî’yi kurtarmak için ne çok paralar verdi. Para İslâm’ın hizmetinde, para sahipleri tarafından her yerde kullanılabilir.

Bu devirde daha büyük ihtiyaç... Bana kalsa, param olsa ilk önce füze fabrikası kuracağım.

Neden? Kızıldeniz'e gemisini yanaştırıyor, İslâm ülkelerini uzaktan bombalıyor. Müslümanlar ne yapsın, oraya füze yetiştiremiyor. Şimdi Peygamber SAS Efendimiz, "Çoluk çocuğunuza 'atmayı' öğretin." buyuruyor. *Ramâ, yermî, remy*. O zaman için oktu, şimdi de füze atmak. Ben hemen bir füze fabrikası kuracağım, kurdururlarsa. Kurdurmazlar, buraya da karışırlar. Çok şeye ihtiyaç var. Müslümanların zenginlerinin bu uğurda çalışması lazım. Hadîs-i şerîfi bir daha okuyalım:

"—Fakirlik benim ashabım için saadettir, fakat âhir zamanda mü'min için zenginlik saadet olacak." buyurmuş.

Ama zenginin parayı helâlden kazanması lazım, ilk şartı bu. Doğu Anadolu'ya bir minibüsle gitse; üç torba eroin alsa, buraya getirse satsa, trilyonlar kazanır, her şeyi yapar. Olmaz!..

Para haramdan gelmeyecek, helâlden kazanacaksınız. Zenginliğin ilk şartı, kazancın helâl olması.

"—İçki fabrikası kursa, oradan çok para kazanırsa?

O da olmaz. Kazanç haramdan olmayacak, gelirin helâlden gelecek. Ayrıca para eline geçtiği zaman paranın vazifeleri, hizmetleri var, onlar yapılacak. Zekât, sadaka, müslümanların desteklenmesi... Parayla o vazifeler yapılacak. Yapılmazsa ne olur? Paranın içine pislik karışmış olur. Fakirin hakkı ayrılmadığı zaman, para "pis para" olur. Onun için fakirin hakkını ayırıp vermeye *zekât* denilir.

Zekât, kelime olarak ne demek? “Temizlemek” demek. İçinden fakire verdiğin zaman parayı, sermayeyi temizlemiş oluyorsun.

Parayı temizliyor, sermayeyi temizliyor. Demek ki müslüman helâlden kazanacak, parayla ilgili dinî vazifelerini, hayrını hasenâtını yapacak, sadakasını verecek, ondan sonra da parayı haram yerlere harcamayacak.

“—Benim param var, bu para benim, ne istersem yaparım!” diyemez.

Haram işleyemezsin, ondan da sorumlusun. Harama harcayamazsın. “Yılbaşı’nda çoluk çocuk eğlenelim, otelde kral dairesini tutalım vs. olmaz. Paranın helâl olması lazım, hayra sarf

edilmesi lazım. Bu şartlarla zenginlik insana fayda verir. Aksi takdirde, ahirette zenginlikten dolayı çok sorgu suale mâruz kalınır. Haramdan kazandığı, zekâtını vermediği, harama harcadığı zaman cezaya çarptırılır. Bunu da hatırlatmamız lazım!

b. Fitne İnsanları Mahveder

Ebû Hüreyre RA’dan rivayet edilmiş olan bir hadîs-i şerîf. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:⁵

إِنَّ الْفِتْنَةَ تَجِيءُ فِتْنُ الْعِبَادِ نَسْفًا، وَيَنْ

⁵ Kudâî, *Müsnedü’ş-Şihâb*, c.II, s.139, no:1056; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.VI, s.279; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.VI-II, s.41; *Zeylû Târih-i Bağdad*, c.III, s.73, no:595; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.X, s.150, no:28766; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.VII, s.407, no:6574.

جُو الْعَالِمُ مِنْ هَا بَعِلِ مِه

(حل. عن أبي هريرة)

RE. 105/7 (*Inne'l-fitnete tecîü fetensifü'l-ibâde nesfen, ve yencü'l-àlimü minhâ bi-ilmihî*)

(*Inne'l-fitnete tecîü fetensifü'l-ibâde nesfen*)

“Fitne bir insan grubuna, bir topluluğa, bir şehre, bir kavme, bir kabileye, bir millete gelir ve insanları harman savurur gibi savurur.”

Misal olarak söyleyelim:

Bizim memleketimizde Çerkez var, Abaza var, seviyoruz kardeşimiz. Laz, Arnavut, Boşnak, Pomak var, seviyoruz kardeşimiz. Türk, Kürt, Arap var, seviyoruz. Akrabalarımız, arkadaşlarımız arasında da farklı milletlerden insanlar var.

Girdi mi Türk’le Kürt’ün arasına bir fitne. Yok onlar PKK, onlar Ermeni. Hayır maalesef Kürt’ün de içine girdi bu fitne, müslüman Kürt’ün içine de girdi. Fitne girdi, bocalamaya başladı.

Fitne geldi mi insanları savurur, imanlarını alır; hem madde yönünden, hem mâna yönünden zarara uğratar. Fitne bir geldi mi insanın malını telef eder, canına zarar gelir, mâneviyatına da zarar gelir. Zaten mâneviyat konusunda olan fitne, maddiyat konusunda olan fitneden daha güçlüdür. Onun için Peygamber Efendimiz:

“—Ben sizin fakirliğinizden çok, zengin olmanızdan korkuyorum.” diyor.

Neden? Zengin olursa azar diye korkuyor.

Fakir olduğu zaman tazarru ve niyaz eder, namazını kılar, orucunu tutar, ibadetini yapar. Zenginleştiiği zaman azar. Zenginlik insanı azdırır, şımartır, sapıtır.

Ayet-i kerîmede bildiriliyor ki:

كَلَّ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَيْطٌ غِي. أَنْ رَأَهُ اسْتَغْنَى

(العلق: ۷-۶)

(*Kellâ inne'l-insâne leyetgâ. En raähü'stağnâ.*)
“Gerçek şu ki, insanoğlu kendisini müstağnî gördü mü, zengin, rahat gördü mü, ihtiyaçtan vareste gördü mü, o zaman sapıtır, azar, tuğyan eder, şaşırır.” (Alak, 96/6-7)

Tuğyan etmek ne demek? Azmak, sapmak, yalan yanlış işler yapmak... Onun için Peygamber Efendimiz, “Ben sizin fakir kalmanızdan daha çok, zengin olmanızdan korkuyorum.” Fakirlikten korkmuyorum da zengin olmanızdan korkuyorum, diyor. İnsanın başına, ülkesine, bölgesine, şehrine, kavmine, kabilesine fitne geldi mi; bazen malına gelir malında telefât olur. Bazen canına gelir, ölür. Aynı şehirde yaşayan iki aile arasına bir fitne giriyor. Kan davası başlıyor; o onu öldürüyor, o onu öldürüyor. Adam fitneden kurtulmak için şehri terk ediyor. Adamlar arkasından intikam almak için geliyorlar, bir yerde kısıtıyorlar, öldürüyorlar. Neden? Çünkü fitne girdi. Fitne girdi mi, mala da cana da zarar geliyor, Allah saklasın.

Peygamber Efendimiz:

“—Fitne uykudadır, onu uyandıranı Allah lânet

etsin!” diyor. Uyur yılan gibi, kıvrılmış zehirli yılan gibi durur. “Onu uyandırıp da zarara başlatana Allah lanet etsin!” diyor. Fitneyi uyan dırmamak, fitneye sebep olmamak, fitnenin çıkmasına sebep olmamak, fitneye karışmamak, fitnenin içinde yer almamak, fitnenin olduğu yerden sıyrılıp çıkmak lazım!

Adıyaman taraflarında bir köyü gösterdiler:

“—Şu köyde bir şeyh efendi vardı.” dediler.

Bu köyden iki aile birbirlerine düşmanlık yapıyor. Birisinin düğünü olacakmış, öbür taraf da ona kötü bir şey düşünmüş. O şeyh efendi gitmiş:

“—Etmeyin, günahdır, adam öldürmek insanı ebediyyen cehenneme sokar, yapmayın, en büyük günahlardandır.” diye iki tarafa da nasihat etmiş.

Hiç dinlememişler. Adamcağız ıslah olmayan, laf dinlemeyen bu kasabayı bırakmış gitmiş. İşte o kasabadan iki aile birbirine girmiş, bilmem kaç kişi ölmüş. Fitne girdi artık, ondan sonra hatırlı insanlar bile durduramıyorlar.

Fitne gelir ve insanları harman savurur gibi, rüzgâr savurur gibi savurur. En büyük fitne de imandaki fitnedir. Adamın hali iyi, köşkte yaşıyor, her şeyi tıkırında, rahatı yerinde ama imanı gitmiş, kalbi kararmış. Bunun babası, dedesi çok iyi insandı. Buna ise en büyük felaket gelmiş. Felâket imanına gelmiş. Çünkü sapmış, raydan çıkmış, yoldan çıkmış.

En büyük fitne imanda olan fitnedir. Biliyosu-

nuz âhir zamanda Deccal çıkacak, insanın imanını almak için çalışma yapacak. İnsanı yanlış yola sevk edecek. Cehennemi cennet gibi gösterecek, ona çağırarak. Ona kânanlar, onun dediğine uyanlar, ona iman edenler cehenneme gidecek. Müslüman onu mânevî gözüyle anlayacak. Alnında (*Hâzâ kâfir*) yazıyor diye görecek, “bu kâfir” diyecek, Deccal’in fitnesinden korunacak.

Biz her sabah:⁶

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ، وَمِنْ عَذَابِ
الْقَبْرِ، وَمِنْ

فِتْنَةِ مَحْيَا وَالْمَمَاتِ، وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ
الْمَسِيحِ الدَّجَالِ .

(Allâhümme innî eüzü bike min azâbi cehen-

⁶ Müslim, *Sahîh*, c.I, s.412, no:588; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.277, no:5514; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.258, no:2342; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.I, s.356, no:721; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.715, no:1955; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.154, no:2702; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.463, no:7953; Taberânî, *Dua*, c.I, s.199, no:620; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.LIII, s.295; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.50, no:2288; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.323, no:984; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.524, no:3494; İbni Mâce, *Sünen*, c.II, s.1262, no:3840; İmam Mâlik, *Muvatta* (Rivâyet-i Yahyâ), c.I, s.215, no:501; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.242, no:2168; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.III, s.280, no:999; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.241, no:694; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.29, no:10939; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.304, no:1021; Taberânî, *Dua*, c.I, s.198, no:619; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.VII, s.371; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.30; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

nem, ve min azâbi'lkabr, ve min fitneti'l-mahyâ ve'l-memât, ve min şerri fitneti'lmesîhi'd-deccâl.) diye dua ediyoruz.

(Allâhümme innê eüzü bike min azâbi cehennem)
“Ey benim Rabbim, cehenneme düşüp orada azab görmekten, cehennemlik olmaktan ben sana sığınırım.”

(Ve min azâbi'l-kabr) “Kabir azabından da koru yâ Rabbi! Öyle bir şey de başımıza gelmesin...”

(Ve min fitneti'l-mahyâ ve'l-memât) “Ölümün ve yaşamın, ölmenin ve yaşamının fitnesinden de sana sığınırım.”

(Ve min şerri fitneti'l-mesîhi'd-deccâl)
“Mesîhi'd-Deccâl'in fitnesinin şerrinden de yâ Rabbi, sana sığınıyorum.” demiş oluyoruz.

Deccal'in fitnesinden Allah'a sığınıyoruz. Kabir azabından vs. den de Allah'a sığınıyoruz, çok önemli.

Deccal'in fitnesi, imanını alacak bir fitne. Yani mü'min, kâfir olacak. Adam sabahleyin mü'min sabahlayacak, akşama kâfir olacak. Akşam mü'min olarak yatacak, sabaha kâfir çıkacak. Neden? Televizyon seyreder, gazete okur, bir topluluğa katılır, bir konferans dinler; bir kâfirin, dinsizin, imansızın sözüne kanar, imanını gider. İmandaki fitne en fenası... Neden? Âhireti gidiyor da ondan.

Çeçenistan'da adam Rus kurşunuyla şehid olmuş, bir şey değil. İnsanın imanını gittiği zaman, Havai adalarında boynuna çiçekler takılsa bile kıymeti yok. Çok rahat ediyor; kızların arasında,

bembeyaz kumsallarda, hurma dalları altında, denizde sefa sürüyor. İmanı gitmiş mi gitmiş, belâsını bulmuş, hapı yutmuş.

En büyük fitne onunki, imanı gitti çünkü. İmanın gitmesi en fenasıdır. Birçok kimse zenginlik geldi mi, imanın gitmiş olmasına tasalanmaz bile. Zengin ya, yiyor içiyor ya, yaşıyor ya imanın gitmesine üzülmez bile; işin en kötü tarafı bu. Üzülse tedbir alacak. Onun için aklımızı iyi kullanalım. İman gitti mi bir şeyin dış görünüşünün güzel olması bizi aldatmasın.

Şeytan imanımızı elimizden almak ister, imanı kaptırmamaya dikkat etmemiz lazım. Zevkle, eğlenceyle iman çalınır, iman cevheri gönülden gidebilir.

Rahmetullahi Aleyh Hocamız başını sallaya sallaya söylerdi:

Fânî dünya hoştur amma, âkibet mevt olmasa...

Dünya hayatı tatlı ama ölüm yok mu? Ölüm var. Ölümden sonra hesap yok mu? Hesap var. Hesaptan sonra günahkârlara azap yok mu? Azap var. Ne kadar bu azap? Bir insan cehenneme düştüğünde azabı en aşağı, asgari, en az ahkâben devam ediyor.

Peygamber Efendimiz SAS'in bir hadis-i şerifini bu sözümün arkasından hatırlatıvereyim; diyor ki:⁷

⁷ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.358, no:7029; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'dDuafâ*, c.III, s.286; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XIV, s.535, no:39543; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXII, s.430, no:25239.

وَاللّٰهُ لَا يَخْرُجُ مِنَ النَّارِ مِنْ دُخْلِهَا، حَتَّىٰ يَكُونُوا
فِيهَا أَحْقَابًا؛

وَالْحُقُبُ بِيضٌ وَثَمَانُونَ سَنَةً، وَالسَّنَةُ ثَلَاثُمِائَةٌ
وَسِتُّونَ يَوْمًا، كُلُّ

يَوْمٍ كَأَلٍ فِي سَنَةٍ مِمَّا تَعُدُّونَ

(الديلمى عن ابن عمر)

(*Va'llàhi lâ yahrucü mine'n-nâri min duhùlihâ, hattâ yekûnû fîhâ ahkâben*) [Allah'a yemin olsun ki, cehenneme girenler birkaç hukub orada kalmadan çıkmaz. (*Ve'l-hukbü bid'un ve semânûne seneh*) Hukub da seksen küsür sene demektir. (*Ve's-senetü selâsümietin ve sittûne yevmen*) Sene de üç yüz altmış gündür. (*Küllü yevmin keelfi senetin mimmâ teuddûne*) Ahiretin günü de sizin saydıklarınızla bin senedir.]

Yâni, “Cehenneme düşmemeğe çalışın! Çünkü, cehenneme insan bir kere düştü mü, sonunda çıkacak bile olsa, ahiret yıllarıyla en aşağı iki yüz elli sene kalıyor.” Hesaplıyoruz, milyonlarca sene ediyor.

لَا بَيِّنَ فِيهَا أَحْقَابًا

(النبا: ٢٣)

(*Labisîne fîhâ ahkâben*) [(Azgınlara) orada çağlar boyu kalacaklar.] Nebe', 78/23)

Ahkâb ne demek? Seksen küsur yıl demek. *Hukub-ahkâb*; ahkab denmesi için en aşağı üç olması gerekir. Üç tane seksen yıl iki yüz kırk, iki yüz elli sene eder. Bu da, cehenneme düşen en aşağı iki yüz elli ahiret senesi yanacak demektir.

Ahiretin bir günü dünyanın bin yılı gibidir. Bir gün bin yıl olursa, bir yıl üç yüz altmış beş yıl olur. İki yüz elli bin yılın iki yüz kırk fazlası ne kadar rakam ediyorsa, o kadar cehennemde kalacak demektir. O rakamları bir düşünün de cehenneme düşen insanın ne kadar yanacağını, ne kadar azap çekeceğini anlayın.

Cehenneme düşmemeye çalışmak lazım, cehenneme düşmemek için dünyanın fânî lezzetlerine aldanmamak lazım.

Tasavvuf külahmış, takkeymiş, âsâyılmış. Değil. Tasavvuf ne?

Âhireti unutmamak, dünyaya aldanmamak, cehenneme düşmemek için yaşamak; tasavvuf bu. Bunu yapıyorsan iyi dervişsin, bunu yapmıyorsan elinde tesbih olsa, âsâ olsa, başında kavuk olsa, sarık olsa, sırtında cübbe olsa ne olur, bunlar seni kurtarmaz. Seni kurtaracak şeye sımsıkı sarıl. İyi derviş ol, iyi müslüman ol, âhiretini kaybetmemeye çalış.

Bu işin şakası yok, bu iş çok ciddi bir iş. Hani bazı işler vardır insanı idama kadar götürüyor. Askerlikte biri askerî sırları çalsa, düşmana yardımcı olsa, vatan haini sayılıyor. Kurşuna

diziyorlar. Niye? Vatana hıyanet suçunda adam öldürüyor. Evvelallah kanı temiz olan kimseler yapmaz, bu işin şakası yok... Ahiretin de şakası yok, ahiret oyuncak değildir.

Cehenneme düşmemek ana fikriniz olsun! Cenneti elden kaçırmamak çok önemli... Fitne geldi mi insanı harman savurur gibi savurur; malına, canına, imanına zarar gelir. Fitne çok zararlı bir şey... Allah hepimizi her çeşit fitneden korusun. Hayatın, ölümün fitnelerinden, maddî mânevî fitnelere, dinî, imânî fitnelere korusun...

c. Alim İlmîyle Fitneden Kurtulur

Hadîs-i şerîfin ikinci kısmı önemli:

(Ve yencü'l-âlimü minhâ bi-ilmihî) “Alim fitneden ilmi sayesinde kurtulur.”

Onun için ilim öğrenin, çoluk çocuğunuza ilim öğretin! Çok lazım! Yabancı dil bilgisinden de, her bilgiden de önemlisi insanın dinî bilgileri bilmesidir. Fitne geldi mi, insanı harman savurur gibi savurur, alim ancak ilmi sayesinde kurtulur, kurtulabilir. Başkası kapılır, aklı fitneye takılır, gönlü sapar. Şeytan onun aklını çeler.

Şeytan yabana atılacak bir varlık değildir. Şeytan insanı kandırmasını biliyor, usta... Anadolu'dan vatandaşı gelmiş. Otobüsten inince, yan kesici ona bir baktı mı, anlıyor;

“—Tamam, bu acemi, ben bunu atlatırım!” diye yanına yanaşıyor.

Parasını pulunu çarpıp çırpıyor. Nasıl yapıyor?

Yankesici ya, usta, mesleđi bu!

Ŗeytan da insanın imanını almakta ustadır. Sađlam olmak, kuvvetli olmak, âlim olmak lazım!

Bu hangi ilimdir? Peygamber SAS Efendimiz'in hadîs-i Ŗerîflerini okursanız öğrenirsiniz. Peygamber Efendimiz bize her türlü tehlikeyi bildirmiş. Ŗeytanlarla ilgili hadis-i Ŗerifler bize onun oyunlarını, aldatmacalarını öğretir. Onları yazmak lazım!

Peygamber Efendimiz'in sünnetine sımsıkı sarılmak lâzım! Neden Kur'an demedim de Peygamber Efendimiz'in sünneti dedim? Kur'an-ı Kerim'i iyi anlamak için de Peygamber Efendimiz'in hadisi Ŗerifine muhtaçsın. Onun için Peygamber Efendimiz'in hadîs-i Ŗerîfini okursun, sünnet-i seniyesine sarılırsın. O zaman Kur'an'ı da, irfanı da, tasavvufu da, ahlâkı da güzel öğrenirsin. Güzel bir müslüman olarak yaşarsın, güzel bir müslüman olarak ölürsün.

Rasûlüllah SAS Efendimiz hepimize her şeyi bildirmiş. Okuyup anlayacaksın, çoluk çocuğuna okutacaksın. Sizinle anlaşma yapmıştık; hiç yoklamasını yapmadık. "Söz!" dediniz, ben burada söz aldım; her gün bir âyet okuyacaktınız, çoluk çocukla her gün her biriniz bir hadis okuyacaktınız. Bir sene devam ederse 365 âyet, 365 hadis öğrenmiş olacaktınız. Ne yaptınız, o sözünüz ne oldu? "Söz mü?" dedim, "Söz!" demiştiniz.

Her gün Peygamber Efendimiz'in birkaç hadisini okuyun, Kur'ân-ı Kerîm'in birkaç âyetini

okuyun, öğrenin, ilim sahibi olun!

Deccal'i dinî kitapların dışında bir yerde bulamazsınız. Şeytanın tehlikelerini, ahiretin hallerini başka yerde öğrenemezsiniz. Dinî ilimlerden öğreneceksiniz. Onları öğrenmedikten sonra neyi öğrenirsen öğren. Kendini ahirette cehennem azabından koruyamadıktan sonra hangi unvana sahip olursan ol, dünyada ne kadar uzun yaşarsan yaşa, ne kadar malın olursa olsun, hiç bir kıymeti yok.

Demek ki dünyada fitnelerden alim kurtuluyor, ahirette en yüksek mertebeye ulaşıyor. Allahu Teâlâ hazretleri şehitlerden bile üstün tutuyor, alimlere şefaathakki da veriyor. “Dur cennetin kapısında, istediklerine şefaathakki et.” diyor, alimlere cennete alma Salhiyeti veriyor ama Allah'ın sevdiği alim olacak.

Alim oluşun da şartları var. Alim bildiğini kendisi uygulayacak, takvâ sahibi olacak, dinini satıp dünyalık elde etmeyecek. İlim de öyle, hemen levha gibi alınan elbise gibi giyilen bir şey değil.

d. Ahlâk Güzelliği

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁸

إِنَّ الْفُحْشَ وَالْتَّفَحُّشَ، لَي سَا مِنْ الْإِسْ لَمْ فِي شَى

⁸ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.89, no:20863; Taberânî, *Mu'cemü'lKebîr*, c.II, s.256, no:2072; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.381, no:7468; İbn-i bî Şeybe, *Musannef*, c.VIII, s.326, no:25826; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.54, no:12693; Buhârî, *Târih-i Kebîr*, c.VI, s.291, no:2437; Câbir ibn-i Semüre RA'dan. *Ken-zü'l-Ummâl*, c.III, s.598, no:8089; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VII, s.408, no:6577.

ءِ وَإِنَّ أَحْسَنَ النَّاسِ

إِسْلَمًا، أَحْسَنَهُمْ خُلُقًا

(حم.ع.طب. عن جابر بن سمرة)

RE. 105/8 (*Inne'l-fuhşe ve tefahhuşe, leysâ mine'l-islâmi fî şey'in*) “Fuhuş ve tefahuşun İslam’da yeri yoktur. (*Ve inne ahsene’n-nâsi islâmen, ahsenehüm hulükan*) İnsanların İslâmca, müslümanlık yönünden en güzeli, ahlâkı en güzel olanıdır.”

Fuhuş denince zina anlaşılıyor, biz sadece zina için kullanıyoruz. Arapça’da böyle değil... Arapça’da *fuhuş*, günah demek; sözle de olur, diliyle de olur, hareketleriyle de... Yanlış hareketler, günah işler yapmak, sadece kadınla erkek arasında olan kötülükler değil, başka işler de fuhşiyat sayılır. *Tefahhuş* da karşılıklı, bu işi birisi yapmış, birisi de ona karşılık yapıyor mânasına gelebilir. Peygamber Efendimiz, “Bunlar İslâm’da yoktur!” diyor.

Demek ki, fuhuş denilen şey ahlâksızlık demektir. Kötü işlerin, ahlâksızlığın, bu sözle olsun, hareketle olsun haddi aşmak, fena konuşmak, fena iş yapmak, bunların İslam’da yeri yoktur. İslâm’da güzel ahlâk vardır. Bir insanın Müslümanlığının en güzel olması için, ahlâkının en güzel olması lâzım! Peygamber Efendimiz:

“—Müslümanlığı en iyi olan kimse, ahlâkı en iyi olan kimsedir.” buyuruyor.

Bu da bizi ahlâkımızı düzeltmek için ciddi düşünmeye ve çalışmaya götürecektir.

“—Sen müslüman mısın, siz müslüman mısınız?”

“—El-hamdü lillâh ki müslümanım! Çok şükür Allah’a, beni müslüman eylemiş.”

“—Müslümanlığının güzel olmasını ister misin?”

“—Evet iyi bir müslüman olmak istiyorum. Ne yapmam lazım?”

“—Huyun güzel olacak. Çünkü Peygamber Efendimiz, “İnsanların müslümanlıkta en güzel olanı huyca en güzel olanıdır.” buyuruyor. Huyu en güzel oldu mu, ahlâkı en güzel olmuş olur.”

Siz de günahları, sevapları bileceksiniz. Güzel huylu olmak, mühim bir işiniz. Namaz kılmak mühim mi?.. Mühim... Hacca gitmek mühim mi?.. Çok mühim. Arkadaşlarımız hacca gidecek diye yer yerinden oynuyor, önemli bir olay.

Ramazan, çok önemli... Ramazan gelince bir hazırlık bir telaş başlıyor. Ramazan başladığı zaman minarelerde kandiller yanıyor. İftar ve sahurla hayat değişiyor, güzelleşiyor. Ramazan önemli, hac önemli, zekât önemli... Güzel huy çok önemli!..

Güzel huylu olmak en önemli işimiz. Güzel huylu bir insan mısın, değil misin? İyi günlerde güzel huy anlaşılıyor, zorlanmadıkça anlaşılıyor. Bir insanı zorladığın zaman, huyu iyi mi kötü mü anlaşılıyor, zora geldiği zaman anlaşılıyor. Onun için, şeyh efendiler bazen müridleri denerlermiş, imtihana tabi tutarlarmış. O karşılaştığı ters muameleden bozulmazsa;

tamam, imtihanı kazandı. Aksi takdirde kaybetti.

İnsanın iyi huyluluğu, kötü huyluluğu kolay zamanda anlaşılmaz, sıkışık zamanda anlaşılır. Yolculukta, ticaretle, iş yaptığı zaman anlaşılır. “Ben bunu gül gibi bir insan sanıyordum, lokum gibi kaymak gibi sanıyordum, dışarıdan hiç anlayamamışım.” diyebilir insan. “Allah saklasın, Allah başkalarının canını yakmasın, meğerse ne kadar kötü huyları varmış, yanına yaklaşıncaya anladım.” diye düşünebilir.

Hız. Ömer RA’ın yanında birisi birisini methediyormuş. Hız. Ömer Efendimiz onu azarlamış:

“—Niye methediyorsun? Onunla ticaret mi yaptın, yolculuk mu yaptın, nereden biliyorsun, tanıdın mı?” demiş.

“—Efendim çok iyi bir insan, camiye geliyor.”

Bununla anlaşılmaz ki; iş yapınca, dara gelince, yolculukta anlaşılır. Beraber bir şeyler yaptığın zaman ortaya çıkar, kötü huylar o zaman belli olur.

Bazen insanların çok kötü huyları olabiliyor. Herkesin kendine göre kötü huyları olabiliyor. Bunların düzeltilmesi gerekiyor. Bunları düzeltmek için de nefsi terbiye etmek gerekiyor. Nefsini terbiye etmediğin zaman, nefis insana kötü işler yaptırıyor. Onun için tasavvuf çok önemli. Nefis ıslah olacak, ondan sonra güzel huyları yapmaya çalışacak. Nefis ıslah olmadı mı, direk gibi bir nefsi, kötülüğü emreden bir nefsi oldu mu, adama yaptırtamazsın.

إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي

(يوسف: ٥٣)

(*Inne'n-nefse leemmâretün bi's-sûi illâ mâ rahime rabbî*) “Nefis insana olanca şiddetiyle kötülüğü emreder, ancak Mevlâ'nın rahmetiyle lütfedip korudukları müstesna...” (Yusuf, 12/53) Söylüyorsun anlamıyor. Neden? Nefsine hâkim olamıyor. “–Harama bakma!” diyorsun, bakıyor.

“–Günahı işleme!” diyorsun, işliyor, kendisini tutamıyor.

Onun için nefsi ıslah etmek lazım! Nefsin ıslahı, kalbin nurlanması, ahlâkın güzelleşmesi çok mühim bir iş... Bu da tasavvufla mümkün oluyor. Onun için tasavvuf herkese lazım!..

Ben kürsüye çıkıyorum, elimde de imkân var, bastıra bastıra söylüyorum. Tasavvuf düşmanları kızıyor, radikaller kızıyor, mezhepsizler kızıyor. Ne kızılıyorsun? Peygamber Efendimiz, “Ahlâkı güzel olursa iyi insan, iyi müslüman olur.” diyor. Ahlâkı güzelleştireceksin. Kızılıyorsun, iyi ahlâklı değilsin. Kızma, sakın ol!

Tasavvuf kitaplarında okuyoruz; bir insana şan şöhret, makam mevki, mal mülk verilse de verilmese de; izzet itibar görse de görmese de insanın durumu değişmiyorsa o nurlu bir insandır. Eğitim işi, terbiye işi. Nefis ıslah olmadan olmuyor. Nefsin terbiyesi, Kur'an emri, Allah'ın emri, şeriatin emri, keyfî bir şey değil. “Ben istemiyorum.” olmaz. Olmaz öyle şey! Sen istemesen de, Allah'ın emirleri

yapılacak, yerine gelecek. İstemesen de, zorlansan da yapacaksın, ahlâkı güzelleştirmek için çalışacaksın.

Nefsi ıslah etmek için çalışacaksınız. Usulleri neyse o usullere riayet edeceksiniz, boyun bükeceksiniz, böylece iyi müslüman olacaksınız, iyi ahlâklı insan olacaksınız, insan-ı kâmil olacaksınız, Allah'ın sevdiği insan olacaksınız, kulların hayran olduğu insan olacaksınız, sevilecek güzel işler yapacaksınız, imtihanı başarmış olarak ahirete göçeceksiniz. Gayet âşikâr bir iş, anlaşılması kolay.

Güzel ahlâk insana mekteplerde öğretilmez.

“—Ben Vefa lisesine gittim, bilgi sahibi oldum.”

Bilgi sahibi olmak, ahlâk sahibi olmak değildir. Okuma yazma bilmeyen cahil bir millete okuma yazma öğretirsen, okuma yazma bilen cahil bir millet olur. Cahilliğin gitmesi için insanın irfan sahibi olması, gönlünün, nefsinin terbiye olması lazım. Amerikalı adam üniversite okumuştur, tahsillidir. Ama şeytan gibi, adam değil, insan değil. Neden? Baksana zulüm yapıyor, baksana kötülük yapıyor, baksana hırsızlık yapıyor, baksana merhametsizlik yapıyor. Olmaz!

Avrupalı veya Amerikalı veya Türk veya Arap fark etmez. Bizim kardeşlerimiz, Araplarla iş yapmaya gittiler. Ortaklar, ortaklığın şartlarına uymadılar. Uymadığın zaman olmaz. Allah onlardan da hesabını sorar. Bir ırka, bir millete göre de değil, terbiye olmadı mı insanlar her türlü kötülüğü yapabiliyorlar.

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemize nefsimizi

ihlâs etmeyi nasip etsin... Güzel ahlâkı öğrenmeyi ve uygulamayı nasip etsin... Kötü huylardan kurtulmayı nasip etsin... Sevaplı işler yapmayı nasip etsin... Günahlı işlerden korunmayı nasip etsin...

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
15. 09. 1996 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİNE PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

